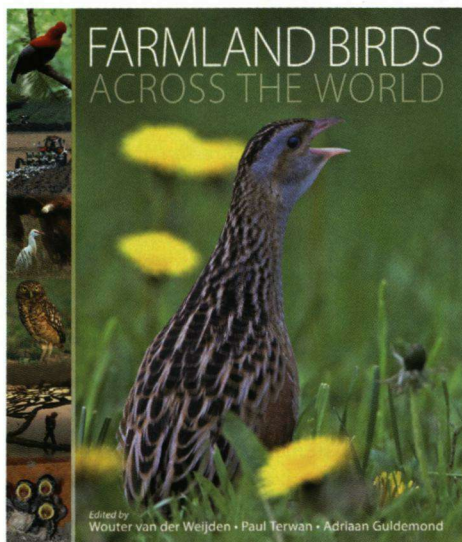

Farmland Birds Across The World

De meeste Nederlanders zullen als zij denken aan vogels in het boerenland in de eerste plaats de gedachten uit laten gaan naar onze bekende weidevogels. Met name de vogels die bij ons bekend zijn van de graslanden, zoals Kievit, Tureluur en Grutto. Weidevogels staan onder druk en er worden jaarlijks flinke sommen geïnvesteerd in de hoop het tij te kunnen keren en de populaties ook op langere termijn te kunnen behouden. Mede dankzij de steun van een grote bekende nationale loterij kreeg het project 'Nederland Gruttoland' grote bekendheid in ons land. Daarmee kreeg ook de Grutto grote bekendheid als weidevogelsoort. Er zullen dan ook niet veel Nederlanders zijn die niet weten dat Grutto's maar moeilijk stand kunnen houden in ons land en dat er veel energie, aandacht en natuurlijk ook geld nodig zijn om deze soort op peil te houden. Van tijd tot tijd wordt ook wel alarm geslagen omdat ook andere boerenvogels achteruitgaan in ons land, maar deze signalen krijgen meestal veel minder aandacht. Het boek 'Farmland Birds Across The World', uitgegeven door de Spaanse uitgeverij Lynx en onder redactie van een team van deskundigen van het Centrum voor Landbouw en Milieu (CLM), helpt de blik te verruimen. Ook akkervogels gaan achteruit en niet alleen in Nederland maar over de hele wereld zijn er zorgelijke ontwikkelingen. De biodiversiteit staat overal onder druk, ook op het boerenland. Door de steeds stijgende voedselbehoefte van de mens verdwijnen veel soorten door intensivering van de landbouw. Niet alleen door intensiever gebruik van het land dat in gebruik is, maar ook door vaak grootschalige ontginningen van natuurlijke biotopen. Biotooprijke gebieden worden getransformeerd in monoculturen. Tegelijkertijd zijn er ook omgekeerde processen. In Oost-Europa en Rusland bijvoorbeeld, waar voormalige landbouwgronden braak komen te liggen. Dergelijke vaak grootschalige processen hebben ook grote gevolgen voor de vogelwereld. Wereldwijd gaan vogels op landbouw-

grond achteruit, 13% van de soorten wordt bedreigd. Dat komt vooral door de intensivering van de landbouw, die erop is gericht dat gras en gewas sneller groeien. Daardoor groeit de vegetatie snel dicht, begint de oogst vroeger, wanneer de vogels nog broeden, graast er meer vee of worden meer bestrijdingsmiddelen gebruikt waardoor vogels minder voedsel vinden. Toch zijn er ook landbouwvogels die vooruitgaan. Voorbeelden zijn ganzen op grasland van Europa en Azië tot Noord-Amerika, Zilverreigers in de Italiaanse rijstteelt en zelfs Grutto's in IJsland. Deze vogels hebben gemeen dat ze voedsel zoeken op landbouwgrond maar broeden in natuurgebied in de omgeving of elders, waar ze veiliger zijn. De vooruitzichten voor zulke vogels zijn volgens de schrijvers veel beter dan die van vogels die behalve er te foerageren ook broeden op de landbouwpercelen, zoals de Nederlandse Grutto. Voor dergelijke soorten zijn speciale maatregelen nodig, die doorgaans geld kosten. Daarvoor bestaan al programma's in de Europese Unie, de Verenigde Staten en sinds kort ook in Australië en Zuid Afrika. De schrijvers pleiten er voor om zulke programma's te versterken en uit te breiden.

'Farmland Birds Across The World' geeft een uitgebreid overzicht van de situatie van landbouwvogels over de hele wereld. Het boek is ingedeeld aan de hand van een aantal thema's, zoals de relatie tussen vogels en het boerenland, de graslanden, de akkerbouw, de rijstteelt, boomgaarden en plantages, etcetera. Kortom aan alle aspecten is gedacht, zelfs aan boerenerven hebben de auteurs aandacht besteed. In het boek gaan de auteurs uitgebreid in op de effecten van de grote veranderingen in de agrarische bedrijfsvoering en de aanslag die op veel plaatsen wordt gepleegd op de natuurlijke biotopen door vaak grootschalige kap of door het invoeren van nieuwe culturen, etcetera. Daarnaast komen ook veel wetenswaardigheden aan bod. Wist u bijvoorbeeld dat Ringmussen destijds door de Grote Leider Mao in China werden uitgeroepen tot een plaag omdat zij de graanoogsten zouden bedreigen? Toen de oorlog tegen deze vogels was gewonnen en de soort in China zo goed als uitgeroeid was, kwam men erachter hoe nuttig deze vogels kunnen zijn bij de bestrijding van insectenplagen. Inmiddels is de soort gelukkig weer algemeen geworden in dat land.

Dit boeiende lees- en leerboek is geschreven in het Engels omdat de auteurs hopen dat deze uitgave ertoe kan bijdragen dat overheden en beleidsmakers over de hele wereld zich gaan bezinnen op het tot nu toe gevoerde beleid en daardoor een bijdrage kunnen gaan leveren aan het behoud van ecosystemen en van de boerenvogels in het bijzonder. Het boek behandelt niet alleen de oorzaken en de bedreigingen van de veranderingen in de agrarische bedrijfsvoering maar ook de maatregelen die overheden over de hele wereld nemen (of willen gaan nemen) om ongewenste veranderingen tegen te gaan komen aan bod. Het boek is zeer rijk geïllustreerd met talloze prachtige foto's. Het geeft een goed beeld van het boerenland over de hele wereld, van Lutjebroek tot Beijing of Seattle en van Reykjavik tot het stroomgebied van de Murrayrivier in Australië. De tekst is gebaseerd op bijdragen van een groot aantal onderzoekers die verbonden zijn aan instituten verspreid over alle werelddelen.

Weijden, W. van, P. Terwan & A. Guldmond (red.) (2010): Farmland Birds Across The World.

29 x 24,5 cm. Foto's in kleur. Gebonden. ISBN 978-84-96553-63-7. Lynx Edicions, Barcelona. De uitgave is onder andere te bestellen via CLM (zie: <http://www.clm.nl/actueel/240310.html> of <http://www.bookfarmlandbirds.com/>). Prijs € 24,00 plus verzendkosten (voor Nederland: € 5,00).

RAK

The Birdwatcher's Yearbook 2011

Groot-Brittannië heeft voor vogelaars heel wat te bieden. Denk alleen al aan de vaak spectaculaire zeevogelkolonies zoals de Bempton Cliffs in Yorkshire of Fowlsheugh ten zuiden van Aberdeen met broedende Drieteenmeeuwen, Alken, Zeekoeten en Papegaaiduikers. De grootste Jan-van-gentenkolonie bevindt zich op Bass Rock, een eiland in de Firth of Forth onder de rook van Edinburgh. Wie Rode Wouwen en broedende Zeearenden wil zien gaat naar Wales, terwijl de Visarend tegenwoordig op vele plaatsen broedt. Voor Morinelplevieren en Alpensneeuwhoenders kan men terecht in het Britse 'hooggebergte' de Cairngorms. Hoewel tegenwoordig zeldzamer, kan men in de uitgestrekte Schotse bossen nog steeds het Auerhoen tegenkomen. Eilandengroepen als de Hebriden, Orkneys (Orkaden), Shetlands en Scilly eilanden staan in vogelaarskringen hoog aangeschreven.

Dat weten de Britten zelf ook en 'birdwatching' is er een alom gerespecteerde hobby. Om al die vogelliefhebbers een handje te helpen geeft de Buckingham Press jaarlijks een jaarboek uit. Dit jaar al weer de éénnendertigste editie. Met een gedetailleerde weergave van 420 verschillende vogelgebieden door het gehele land: hoe er te komen, wat er te zien is. Verder veel informatie over boeken, optiek en kleding. Maar ook uitgebreide adreslijsten van lokale vogelwerkgroepen, vogelfotografen en reisorganisaties.

Natuurlijk is al deze informatie ook op internet te vinden, maar alle informatie in één (Engelstalig) boek is wel heel erg handig. Natuurlijk ontbreken een in te vullen vogeldagboek en uitgebreide soortenlijst niet.

Cromack, D. & H. (2010): The Birdwatcher's Yearbook 2011. 14,5 x 21 cm. 336 bladzijden. Illustraties in zwart-wit. ISBN-13: 978 095 5033995. Buckingham Press Ltd., Peterborough. Prijs: circa € 21,00.

HAP